

Gesprek rondom Niet reanimeren/ geen IC opname beleid ivm Corona crisis

Vaak hebben deze patiënten er zelf (zeker nu) ook al over nagedacht!

Doel van het gesprek: patiënt (en naasten) informeren over het NR/geen ICU-beleid. Het is belangrijk voor ogen te houden dat dit beleid in principe niet anders is dan in tijden zonder crisis en past bij zinvolle medische zorg. Er is echter geen vrijblijvendheid meer (voor arts en patiënt).

Benoem dat patiënt bekend is een ernstig onderliggend medisch lijden.
Spreek uit wat die aandoening is. Wat ook het beloop van die aandoening is.

Spreek uit dat er nu een extra ziekte (Corona infectie) is vastgesteld/ wordt vermoed.

Maak duidelijk dat dit een zeer ernstig ziektebeeld is met een slechte prognose.
Leg uit dat een eventuele behandeling zeer ingrijpend, langdurig en intensief zal zijn, zeker bij patiënten met een ernstig onderliggend medische lijden .

Leg uit dat de nádelen van vergaande behandeling als reanimeren en opname op ICU groter zijn dan de te verwachten voordelen.

Vertel de patiënt dat je het met hem / haar gaat hebben over wat we gaan doen in het onverhoopte geval dat hun situatie nog ernstiger verslechtert.

Benoem duidelijk dat er een Niet Reanimeer en Geen IC opname beleid is bepaald.

Presenteer het als standaardbeleid (wat het ook is!). De crisis door COVID-19 maakt alleen dat deze keuze nu acuut gemaakt moet worden.

Maak duidelijk dat dit niet betekent dat de patiënt aan haar of zijn lot wordt overgelaten; zinvolle medische zorg wordt **altijd** gegeven. Vermijd daarom de term 'uitbehandeld' of 'niets doen'.

Geef aan welke zorg er nog wel wordt gegeven, zoals bijv. Antibiotica, vocht, pijnstilling medicatie i.v.m. de kortademigheid, evt. zuurstof.

Soms zijn mensen bang voor de dood, maar het komt ook geregeld voor dat mensen bang zijn voor wat er **daarvoor** kan gebeuren. Het is belangrijk naar **de angsten van de patiënt** te vragen, lang niet alle patiënten zullen er uit zichzelf over beginnen. Tracht die angst met uitleg weg te nemen. In dat geval zullen we..... doen.

Benoem dat het belangrijk is dat het goed is uitgelegd en vraag de patiënt indien mogelijk het vertelde te herhalen of te bevestigen dat hij/zij het begrepen heeft.

Er is een grote verscheidenheid aan manieren waarop binnen verschillende culturen en religieuze overtuigingen met het levenseinde wordt omgegaan. Respecteer dit. Evt kunnen geestelijk verzorgers kunnen hier hulp in bieden.

Informeer bij het afsluiten van het gesprek of er nog vragen zijn.

Bronnen:

- Folder Spreken over de laatste fase van het leven. Erasmus MC en KNMG-handreiking Tijdig spreken over het levenseinde en Jeroen Bosch ziekenhuis gebaseerd op NVIC-richtlijn. Lia van Zuylen e.a.